

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 29.4.2009
KOM(2009) 206 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET**

Rapport om anvendelsen af forordning 1/2003

{SEK(2009)574}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Rapport om anvendelsen af forordning 1/2003

1. INDLEDNING

1. Forordning 1/2003¹, som er hjørnestenen i moderniseringen af Den Europæiske Unions regler og procedurer på kartelområdet, blev anvendt fra den 1. maj 2004. Det fastsættes i artikel 44 i forordning 1/2003, at Kommissionen den 1. maj 2009, dvs. fem år efter datoen for forordningens anvendelse, aflægger rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om dens virkemåde.
2. Forordning 1/2003 var resultatet af den mest omfattende reform af procedurerne for håndhævelse af EF-traktatens artikel 81 og 82 siden 1962. De vigtigste punkter er:
 - Afskaffelse af praksis med at anmelde virksomhedsaftaler til Kommissionen, hvilket sætter Kommissionen i stand til at fokusere sine ressourcer på den vigtige kamp mod karteller og andre alvorlige overtrædelser af kartelreglerne
 - Bemyndigelse af de nationale konkurrencemyndigheder og domstole til at anvende EU's kartelregler i deres helhed, så der er flere håndhævende instanser og derfor en bredere anvendelse af EU's kartelregler
 - Mere lige konkurrencevilkår for virksomheder, der opererer på tværs af grænserne, da alle de konkurrencehåndhævende instanser, herunder de nationale konkurrencemyndigheder og de nationale domstole, er forpligtede til at anvende EU's kartelregler i sager, der påvirker handelen mellem medlemsstater
 - Et snævert samarbejde mellem Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder inden for netværket af konkurrencemyndigheder ("ECN")
 - En styrkelse af Kommissionens håndhævelsesmidler, så den er bedre udstyret til at opdage og behandle brud på kartelreglerne.

¹ Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1), ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 411/2004 af 26. februar 2004 om ophævelse af forordning (EØF) nr. 3975/87 og om ændring af forordning (EØF) nr. 3976/87 og forordning (EF) nr. 1/2003 med hensyn til flytrafik mellem Fællesskabet og tredjelande (EUT L 68 af 6.3.2004, s. 1) og Rådets forordning (EF) nr. 1419/2006 af 25. september 2006 om ophævelse af forordning (EØF) nr. 4056/86 om fastsættelse af de nærmere retningslinjer for anvendelsen af traktatens artikel 85 og 86 på søtransport og ændring af forordning (EF) nr. 1/2003 med henblik på udvidelse af dens anvendelsesområde til at omfatte cabotageejlads og international trampfart (EUT L 269 af 28.9.2006, s. 1).

3. Som led i forordning 1/2003 vedtog Kommissionen yderligere Kommissionens gennemførelsesforordning 773/2004² samt seks nye meddelelser og retningslinjer fra Kommissionen³.
4. Rapporten er en statusrapport, hvis formål er at forstå og vurdere, hvordan moderniseringen af EU's kartelregler har fungeret i de første fem år. Den skal læses i sammenhæng med det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, som indeholder en mere detaljeret gennemgang.
2. **SYSTEMÆNDRING: FRA ANMELDELSESSYSTEMET TIL DIREKTE ANVENDELSE AF EF-TRAKTATENS ARTIKEL 81, STK. 3,**
5. Med forordning 1/2003 blev der indført en fundamental ændring af rammerne for at anvende EF-traktatens artikel 81 og 82. Den erstattede det centraliserede anmeldelses- og bemyndigelsessystem, som blev skabt med forordning 17 med et håndhævelsessystem, der er baseret på den direkte anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82 i deres helhed.
6. I henhold til forordning 1/2003 har Kommissionen, de nationale konkurrencemyndigheder og domstole bemyndigelse til at anvende EF-traktatens artikel 81 og 82 fuldt ud. Især er aftaler, der er omfattet af EF-traktatens artikel 81, stk. 1, men som opfylder betingelserne i EF-traktatens artikel 81, stk. 3, nu direkte gyldige og kan håndhæves, uden at der skal træffes nogen beslutning herom. I forbindelse med offentlig håndhævelse vurderes betingelserne i EF-traktatens artikel 81, stk. 3, hovedsagelig, hvis bestemmelsen påkaldes som forsvar i håndhævelsessager.
7. Overgangen fra et system med anmeldelse og administrativ bemyndigelse til et system med direkte anvendelse har været bemærkelsesværdig smidig i praksis. Overordnet set er der hverken i Kommissionens og de nationale håndhæveres sagsbehandling eller i de erfaringer, erhvervslivet og retsvæsenet har gjort, tegn på større vanskeligheder med den direkte anvendelse af EF-traktatens artikel 81, stk. 3, som er blevet hilst velkommen af alle interessenter.
8. Systemændringen har været til støtte for en ændring af Kommissionens prioriteringer, hvilket har sat den i stand til at fokusere sine ressourcer på områder, hvor den kan yde et betydeligt bidrag til håndhævelsen af EF-traktatens artikel 81 og

² Kommissionens forordning (EF) nr. 773/2004 af 7. april 2004 om Kommissionens gennemførelse af procedurer i henhold til EF-traktatens artikel 81 og 82 (EFT L 123 af 27.4.2004, s. 18), ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 622/2008 af 30. juni 2008 om ændring af forordning (EF) nr. 773/2004 vedrørende gennemførelse af forligsprocedurer i kartelsager (EUT L 171 af 1.7.2008, s. 3).

³ Moderniseringspakken, jf. Kommissionens meddelelse om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder (EUT C 101 af 27.4.2004, s. 43), Kommissionens meddelelse om samarbejdet mellem Kommissionen og domstolene i EU's medlemsstater om anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82 (EUT C 101 af 27.4.2004, s. 54), Kommissionens meddelelse om uformel vejledning i relation til nye spørgsmål vedrørende EF-traktatens artikel 81 og 82, som opstår i individuelle sager (vejledningsskrivelser) (EUT C 101 af 27.4.2004, s. 78), Kommissionens meddelelse om Kommissionens behandling af klager i henhold til EF-traktatens artikel 81 og 82 (EUT C 101 af 27.4.2004, s. 65), retningslinjer vedrørende begrebet påvirkning af handelen i traktatens artikel 81 og 82 (EUT C 101 af 27.4.2004, s. 81) og retningslinjer om anvendelsen af artikel 81, stk. 3 (EUT C 101 af 27.4.2004, s. 97).

82. Denne proaktive tilgang kommer klart til udtryk i iværksættelsen af storstilede undersøgelser inden for nøglesektorer i EU's økonomi, som har en direkte indflydelse på forbrugerne. Kommissionen har desuden implementeret en virkningsbaseret tilgang på alle områder inden for kartelarbejdet og -politikken uden for kartelområdet. Denne mere proaktive politik fra Kommissionens side kommer yderligere til udtryk i en stigning i antallet af vedtagne håndhævelsesbeslutninger sammenlignet med tidligere perioder.

9. Reformen af kartelreglerne medførte et skift fra at tage hensyn til individuelle aftaler til et system, hvor der er lagt vægt på generel vejledning, som kan være til hjælp for en lang række virksomheder og andre håndhævere. Dette var en proces, som Kommissionen allerede havde sat i gang før 2004 for vertikale begrænsninger⁴ og horisontale samarbejdsaftaler⁵. Moderniseringspakken fra 2004 omfattede generelle retningslinjer om anvendelse af EF-traktatens artikel 81, stk. 3⁶, og forordningen om gruppefritagelse for teknologioverførsel og retningslinjerne herfor blev vedtaget samme år⁷. Den 9. februar 2009 offentliggjorde Kommissionen retningslinjer om sine håndhævelsesprioriteringer i forbindelse med anvendelsen af EF-traktatens artikel 82 på virksomheders misbrug af dominerende stilling gennem ekskluderende adfærd som reaktion på en indtrængende opfordring fra mange interessenter⁸. Med hensyn til den individuelle vejledning er Kommissionen fortsat fast indstillet på at yde vejledning til virksomheder, som støder på nye eller løste spørgsmål, i overensstemmelse med meddelelsen om uformel vejledning⁹. Der er imidlertid foretaget meget få henvendelser til Kommissionen i rapporteringsperioden.

3. KOMMISSIONENS PROCEDURER I HENHOLD TIL FORORDNING 1/2003

10. Med forordning 1/2003 fik Kommissionen et nyt sæt håndhævelsesbeføjelser, som er sådan udformet, at de skal hjælpe Kommissionen med at nå sine vigtigste målsætninger om at sikre en effektiv og ensartet håndhævelse. Kommissionen har benyttet sine nye og reviderede beføjelser aktivt og som helhed med succes til effektiv håndhævelse.
11. Forordning 1/2003 tydeliggjorde og styrkede Kommissionens undersøgelsesbeføjelser (artikel 17 til 22). Sektorundersøgelser er blevet et af dens mest centrale undersøgelsesredskaber og har sat Kommissionen i stand til at identificere mangler i den konkurrencemæssige proces inden for sektorer som gas og

⁴ Kommissionens forordning (EF) nr. 2790/1999 af 22. december 1999 om anvendelse af EF-traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis (EFT L 336 af 29.12.1999, s. 21-25) og Kommissionens meddelelse vedrørende retningslinjer for vertikale begrænsninger (EFT L 291 af 13.10.2000, s. 1).

⁵ Kommissionens forordning (EF) nr. 2658/2000 af 29. november 2000 om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af specialiseringsaftaler (EFT L 304 af 5.12.2000, s. 3), Kommissionens forordning (EF) nr. 2659/2000 af 29. november 2000 om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler (EFT L 304 af 5.12.2000, s. 7) og retningslinjerne for anvendelsen af EF-traktatens artikel 81 på horisontale samarbejdsaftaler (EFT C 3 af 6.1.2001, s. 2).

⁶ Retningslinjer om anvendelsen af artikel 81, stk. 3 (EUT C 101 af 27.4.2004, s. 97).

⁷ Kommissionens forordning (EF) nr. 772/2004 af 27. april 2004 om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af teknologioverførselsaftaler (EUT L 123 af 27.4.2004, s. 11-17).

⁸ EUT C 45 af 24.2.2009, s. 7.

⁹ Kommissionens meddelelse om uformel vejledning, se fodnote 3.

el, detailbankvæsen, erhvervsforsikring og den farmaceutiske sektor. De har frembragt en værdifuld mængde af faktuel materiale, som har støttet Kommissionen i den håndhævelse af EF-traktatens artikel 81 og 82 i individuelle sager.

12. De nye og reviderede beføjelser er blevet benyttet i det nødvendige omfang i de undersøgte sager. Beføjelsen til at forsegle og beføjelsen til at udbede sig oplysninger om facts eller dokumenter under inspektioner i erhvervslokaler er blevet benyttet jævnligt. Der er blevet foretaget inspektioner i ikke-erhvervslokaler ved to lejligheder¹⁰. Forordning 1/2003 indførte også en beføjelse til at udspørge juridiske og fysiske personer med deres samtykke. Selv om Kommissionen har benyttet dette instrument jævnligt, har erfaringerne vist, at manglende pålæggelse af bøder for vildledende eller urigtige svar kan mindske incitamentet til at afgive korrekte og fyldestgørende erklæringer. Desuden har Kommissionen sjældent benyttet beføjelsen til at anmode de nationale konkurrencemyndigheder om at foretage inspektioner på dens vegne, sådan som det er hjemlet i artikel 22, stk. 2. Det er måske hensigtsmæssigt at anstille betragtninger om de to foregående forhold.
13. Med forordning 1/2003 blev der indført et nyt sæt beslutninger. Den vigtigste nyskabelse er artikel 9, som gav Kommissionen beføjelse til at gøre tilsagn fra virksomheder bindende og forpligtende for disse. Kommissionen har benyttet denne beføjelse i forbindelse med vedtagelse af 13 beslutninger. Artikel 9 forfølger det mål at øge den administrative effektivitet i forbindelse med behandlingen af de konkurrencemæssige betænkeligheder, der identificeres af Kommissionen, i de tilfælde, hvor de(n) pågældende virksomhed(er) frivilligt afgiver tilsagn med henblik på at imødekomme disse betænkeligheder. Den sikrer en hurtig ændring på markedspladsen og har tilføjet en betydelig værdi i forhold til forordning 17, i henhold til hvilken der ikke fandtes nogen håndhævelsesmulighed for sager, der blev afsluttet med uformelle tilsagn.
14. Kommissionen har vedtaget en lang række forbudsbeslutninger i overensstemmelse med forordningens artikel 7. Denne bestemmelse hjemler eksplicit en beføjelse til at pålægge forpligtelser af strukturel karakter. Kommissionen har hidtil ikke benyttet denne beføjelse. Den har imidlertid accepteret strukturelle ændringer som tilsagn¹¹.
15. I rapporteringsperioden har Kommissionen ikke vedtaget nogen beslutninger i overensstemmelse med forordningens artikel 10. Dette instrument blev hovedsagelig skabt for at sikre logisk sammenhæng. De omfattende bestræbelser fra ECN's side med at fremme en ensartet anvendelse af EU's kartelregler har overflødiggjort dets anvendelse til dato.
16. I forordning 1/2003 har man bibeholdt den mulighed, der fandtes i forordning 17, og som går ud på, at personer, der kan påvise en legitim interesse i at være (formelle) klagere, nyder visse proceduremæssige rettigheder. Kommissionen hilser klager velkomne, der udløser prioriterede sager, og opfordrer klagerne til at indsende verificerbare oplysninger. Samtidig bør det undersøges nærmere, hvordan man kan

¹⁰ Se Kommissionens pressemeddelelse IP/09/137 vedrørende beslutningen for nylig i kartelsagen *Marine Hoses*.

¹¹ E. ON, det tyske el-marked, EUT C 36 af 13.2.2009, s. 8, og RWE, afskærmning af gasmarkedet, se Kommissionens pressemeddelelse IP/09/410 af 18.3.2009.

strømline behandlingen af klager, som ikke giver anledning til prioriterede sager i overensstemmelse med EF-domstolenes retspraksis.

17. Bøder med tilstrækkelig afskrækkende virkning, kombineret med et effektivt bødefritagelse og -nedsættelsesprogram, er det mest effektive våben i Kommissionens arsenal til bekæmpelse af især karteller. Retsgrundlaget for Kommissionen beføjelse til at pålægge bøder for brud på den materielle konkurrencelovgivning i henhold til forordning 1/2003 blev hovedsagelig overtaget fra forordning 17. Kommissionen kan pålægge virksomheder og sammenslutninger af virksomheder bøder, der ikke overstiger 10 % af den samlede omsætning i det foregående regnskabsår. Kommissionen har yderligere forfinet og udbygget sin bødepolitik i sine retningslinjer for bøder fra 2006. EF-domstolene har haft et stort antal bøder pålagt af Kommissionen til behandling og har i vid udstrækning støttet Kommissionens tilgang.
18. Med forordning blev der indført mere effektive sanktioner for manglende overholdelse af de forpligtelser, der påhviler virksomheder i forbindelse med undersøgelser. Kommissionen gjorde brug af denne bestemmelse for første gang og pålagde en bøde på 38 mio. € for brud på en forseglings¹². En anden vigtig forbedring, der blev indført med forordning 1/2003, var den betydelige forhøjelse af lofter for bøder, der kan pålægges for ikke at efterkomme en kommissionsbeslutning. Erfaringerne med denne bestemmelse har vist, at den procedure, der er fastsat i artikel 24, kan vise sig at være relativt langvarig og tung¹³, og man kunne undersøge mulighederne for en forbedring.

4. ANVENDELSE AF EU'S KONKURRENCELOVGIVNING I OVERENSSTEMMELSE MED ARTIKEL 3 I FORORDNING 1/2003

19. Artikel 3 i forordning 1/2003 regulerede for første gang forholdet mellem national konkurrencelovgivning og EU's konkurrenceregler. Interessenter fra erhvervslivet og juridiske kredse har i vid udstrækning bekræftet, at forordning 1/2003 har bidraget positivt til at få skabt lige konkurrencevilkår i overensstemmelse med Lissabonmålene¹⁴.
20. Artikel 3, stk. 1, forpligter de nationale konkurrencemyndigheder og domstole til at anvende EF-traktatens artikel 81 og 82 på aftaler eller adfærd, der kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater. Denne regel skal sikre, at EU's konkurrenceregler anvendes på alle sager inden for deres anvendelsesområde. Overholdelse medfører også, at de samarbejdsmechanismer, der er fastsat i artikel 11-13 og 15 i forordning 1/2003 finder fuld anvendelse i sådanne sager. Forpligtelsen til at anvende EU's konkurrenceregler i artikel 3, stk. 1, har ført til en meget betydelig stigning i anvendelsen af EF-traktatens artikel 81 og 82, således at en enkelt retlig standard i vid udstrækning er blevet en realitet.

¹² EUT C 240 af 19.9.2008, s. 6.

¹³ Et komplet sæt dokumenter, der omhandler Microsoft-proceduren, kan findes på: <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/microsoft/index.html>.

¹⁴ Den såkaldte Lissabon-strategi blev aftalt på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 og sigter mod at fremme en holdbar økonomisk vækst i EU.

21. Den konvergensregel, der er indeholdt i artikel 3, stk. 2, søger at skabe lige konkurrencevilkår ved at skabe en enkelt standard for vurdering af aftaler, samordnet praksis og vedtagelser inden for virksomhedssammenslutninger. Omvendt står det medlemsstaterne frit for at vedtage og anvende strengere konkurrencelove end EF-traktatens artikel 82 for at forbyde eller sanktionere ensidig adfærd. Bestemmelser af denne type findes i en række medlemsstater og omfatter især: nationale bestemmelser, der regulerer misbrug af økonomisk afhængighed, "særlig magtfuld forhandlingsposition" eller "betydelig indflydelse"¹⁵; retlige bestemmelser om videresalg under kostprisen eller med tab¹⁶; nationale love, der indeholder forskellige standarder for vurdering af dominans¹⁷ og strengere nationale bestemmelser, der regulerer dominerende virksomheders adfærd.
22. De divergerende standarder med hensyn til ensidig adfærd blev kommenteret kritisk af erhvervslivet og juridiske kredse, som finder, at de divergerende standarder fragmenterer forretningsstrategier, som typisk formuleres på paneuropæisk eller globalt grundlag. Dette er et anliggende, som burde undersøges nærmere, både med henblik på at evaluere problemernes omfang og vurdere behovet for en indsats på europæisk niveau.

5. NETVÆRKET AF EUROPÆISKE KONKURRENCEMYNDIGHEDER

23. Forordning 1/2003 gav de nationale konkurrencemyndigheder en central rolle med hensyn til at sikre, at EU's konkurrenceregler anvendes effektivt og konsekvent i samarbejde med Kommissionen. Efter fem år står det klart, at målsætningen med at styrke håndhævelsen af EU's konkurrenceregler, samtidig med at man sikrer en konsekvent og ensartet anvendelse, i vid udstrækning er nået.
24. Håndhævelsen af EU's konkurrenceregler er blevet udvidet betragteligt siden ikrafttrædelsen af forordning 1/2003. Ved udgangen af marts 2009 er der behandlet mere end 1000 sager på grundlag af EU's konkurrenceregler i en bred vifte af sektorer.
25. Fordeling af arbejdet mellem håndhæverne i netværket har generelt været uden problemer. Fem års erfaringer har bekræftet, at de fleksible og pragmatiske arrangementer, der blev indført med forordning 1/2003 og meddelelsen om netværket, fungerer godt. Der har været drøftelser om sagsfordeling i meget få tilfælde, og der er hurtigt fundet en løsning.
26. Samarbejdsmekanismerne med hensyn til udredning har generelt fungeret godt inden for ECN. Muligheden for at udveksle og benytte oplysninger, der er indsamlet af en anden konkurrencemyndighed øger den generelle effektivitet inden for netværket og er en forudsætning for et fleksibelt sagsfordelingssystem. Desuden er de nationale konkurrencemyndigheders beføjelse til at foretage inspektioner eller andre

¹⁵ Der findes regler af denne type i Frankrig, Tyskland, Grækenland, Portugal, Letland, Ungarn og Irland.

¹⁶ De medlemsstater, der i dag forbyder videresalg under kostprisen eller med tab, omfatter Frankrig og Tyskland.

¹⁷ Der findes et eksempel herpå i østrigsk lovgivning, hvorefter en virksomhed anses for at være dominerende, hvis den har en overordnet position i marketingsrelationen til sine kunder eller leverandører.

udredningsforanstaltninger på en anden national konkurrencemyndigheds vegne, blevet anvendt aktivt i relevante sager og har bidraget til en effektiv håndhævelse, selv om der har været nogle begrænsninger som et resultat af de forskellige nationale procedurer.

27. Der er opstået en diskussion om, hvorvidt forbuddet mod, at en national konkurrencemyndighed til idømmelse af frihedsstraf benytter oplysninger, som den har modtaget fra en videregivende myndighed, som ikke opererer med frihedsstraf, jf. artikel 12, stk. 3, er for vidtrækkende og er en hindring for en effektiv håndhævelse. Det kan være hensigtsmæssigt at undersøge, om der findes andre muligheder, samtidig med at man i fuldt omfang bevarer parternes forsvarsrettigheder. Disse overvejelser kunne også være relevante for fremtidige drøftelser om internationale samarbejdsaftaler med udvalgte jurisdiktioner med strafferetlige håndhævelsessystemer.
28. Ved udgangen af rapporteringsperioden var Kommissionen blevet informeret om mere end 300 påtænkte beslutninger vedtaget af de nationale konkurrencemyndigheder på grundlag af artikel 11, stk. 4. Ingen af disse sager førte til, at Kommissionen indledte procedurer i henhold til artikel 11, stk. 6, for at fratage en national konkurrencemyndighed dens kompetence af hensyn til en ensartet anvendelse. Erfaringerne peger i retning af, at nationale konkurrencemyndigheder generelt er meget engagerede i at sikre konsekvens, og de bestræbelser, der er gjort i ECN har med succes bidraget til dette mål. I henhold til artikel 11, stk. 4, er der inden for netværket udviklet en praksis med uformelt at drøfte den nationale myndigheds fremgangsmåde på sagsbehandlingsplan og inden for fortrolige rammer. Interessenterne er i stor udstrækning tilfredse med resultaterne af anvendelsen af EU's konkurrenceregler inden for ECN.
29. ECN har vist sig at være et succesrigt forum for drøftelse af generelle konkurrencepolitiske spørgsmål. En fast dialog mellem netværkets medlemmer på alle niveauer gennem de seneste år har i betydelig grad bidraget til en ensartet anvendelse af EU's konkurrenceregler.
30. Mens forordning 1/2003 ikke tvinger medlemsstaterne til at vedtage specifikke institutionelle rammer for gennemførelsen af EU's konkurrenceregler, har mange medlemsstater styrket eller nyvurderet deres håndhævelsesstrukturer for at optimere disse reglers effektivitet.
31. Forordning 1/2003 regulerer eller harmoniserer ikke formelt de nationale konkurrencemyndigheds procedurer, hvilket betyder, at de anvender de samme materielle regler i overensstemmelse med divergerende procedurer, og de kan pålægge en række forskellige sanktioner. I forordning 1/2003 tages der højde for denne forskelligartethed¹⁸. Det har også givet anledning til en betydelig grad af frivillig konvergens i medlemsstaternes lovgivninger, som har fundet støtte i det politiske arbejde i ECN.

¹⁸ Se betingelserne for anvendelse af udvekslede oplysninger som bevismateriale i artikel 12, stk. 2 og 3.

32. ECN's modelprogram for bødefritagelse og bødenedsættelse¹⁹ illustrerer, hvordan ECN er i stand til at kombinere sine stærke sider og skabe en ny vision for at afbøde reelle og formodede mangler i det eksisterende system. Arbejdet inden for ECN har været en vigtig katalysator til at opmuntre medlemsstaterne og/eller de nationale konkurrencemyndigheder til at indføre og udvikle deres egne programmer for bødefritagelse eller bødenedsættelse og arbejde for konvergens mellem dem. I dag er der kun to medlemsstater, der ikke har nogen politik for bødefritagelse eller bødenedsættelse. Det er forudset i modelprogrammet, at ECN skal evaluere status for konvergens mellem programmer for bødefritagelse og -nedsættelse ved udgangen af 2008. Vurderingen vil udgøre grundlaget for overvejelser om, hvorvidt der kræves en yderligere indsats på dette område.
33. Ikke desto mindre findes der stadig forskelle i medlemsstaternes håndhævelsessystemer med hensyn til vigtige aspekter som bøder, strafferetlige sanktioner, ansvaret i koncerner, ansvaret i sammenslutninger af virksomheder, virksomhedssuccession, forældelsesfrister og beviskrav, beføjelse til at pålægge forpligtelser af strukturel karakter samt medlemsstaternes konkurrencemyndigheders evne til formelt at fastsætte håndhævelsesprioriteringer. Dette aspekt bør underkastets yderligere undersøgelser og overvejelser.

6. SAMSPILLET MED DE NATIONALE DOMSTOLE

34. Siden ikrafttrædelsen af forordning 1/2003 har de nationale domstole haft beføjelse til at anvende både artikel 81 og 82 fuldt ud. De nationale domstole har anvendt EF-traktatens artikel 81 og 82 i en række forskellige sektorer og har beskæftiget sig med en række spørgsmål. Imidlertid har interessenterne peget på, hvad de opfatter som en uensartet håndhævelse af EU's konkurrenceregler fra de nationale domstoles side.
35. I forordning 1/2003 er der fastsat en række mekanismer, der kan fremme en ensartet anvendelse af konkurrencereglerne fra de nationale domstoles side. Siden 1. maj 2004 har Kommissionen afgivet udtalelser ved 18 lejligheder til de nationale domstole om spørgsmål vedrørende anvendelsen af EF-traktatens artikel 81 og 82. Både Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder har beføjelse til at afgive skriftlige amicus curiae-indlæg i henhold til artikel 15, stk. 3. Dette er et redskab, som anvendes hensigtsmæssigt af flere nationale konkurrencemyndigheder. Kommissionen har besluttet at afgive amicus-indlæg ved to lejligheder i løbet af rapporteringsperioden, hvor der var en opfattelse af, at der bestod en overhængende trussel mod den ensartede anvendelse af EU's konkurrenceregler. Interessenterne har anmodet Kommissionen om i højere grad at kunne benytte dette instrument, og det bør overvejes, hvordan den praksis kunne udvikles yderligere.
36. I forordning 1/2003 skal medlemsstaterne sende Kommissionen en kopi af enhver dom, som deres nationale domstole har afsagt i spørgsmål vedrørende anvendelsen af EF-traktatens artikel 81 eller 82. Dette har imidlertid ikke fungeret optimalt, og der bør overvejes forskellige muligheder for at sikre en effektiv adgang til nationale domstoles domme.

¹⁹ Kan ses på: http://ec.europa.eu/competition/ecn/model_leniency_en.pdf.

7. GRÆNSEFLADE TIL HÅNDHÆVELSE I TREDJELANDE

37. Kommissionen tillægger bestræbelserne på at skabe et konstruktivt samarbejde med myndighederne i tredjelande stor betydning, især hvad angår overtrædelser med en international dimension. Effektiviteten i det internationale samarbejde er imidlertid med hensyn håndhævelsen af EF-traktatens artikel 81 og 82 afhængigt af effektiviteten i Kommissionens egne undersøgelser.
38. I rapporteringsperioden opstod der spørgsmål med hensyn til afsløring af oplysninger fra Kommissionens sagsmappe i tredjelandes jurisdiktioner. Disse spørgsmål er opstået i forbindelse med private søgsmål i tredjelandes jurisdiktioner og i mere begrænset omfang med hensyn til udveksling af oplysninger med tredjelandes offentlige myndigheder.
39. Kommissionen er en stærk tilhænger af effektive civile erstatningssager, især mod karteldeltagere. Imidlertid kan afsløring af oplysninger fra Kommissionens sagsmapper i forbindelse med private søgsmål i tredjelandes jurisdiktioner, især oplysninger, der er givet frivilligt under undersøgelsen, i alvorlig grad underminere effektiviteten i den offentlige håndhævelse af kartelreglerne. Kommissionen har afgivet amicus curiae-indlæg for domstole i USA for at forhindre, at oplysninger, der udelukkende er udarbejdet med henblik på Kommissionens undersøgelse, kommer til offentlighedens kendskab. Kommissionens Generaldirektorat for Konkurrence har også rettet en henvendelse herom til USA's Antitrust Modernisation Commission.
40. Generelt er der en opfattelse af, at de retlige rammer kunne tydeliggøres og styrkes for yderligere at øge den eksisterende beskyttelse mod afsløring, både i forbindelse med private søgsmål i tredjelandes jurisdiktioner og udveksling af oplysninger med offentlige myndigheder i tredjelande.

8. KONKLUSION

41. Forordning 1/2003 har betydet en skelsættende ændring af den måde, hvorpå den europæiske konkurrencelovgivning håndhæves. Forordningen har i betydelig grad forbedret Kommissionens håndhævelse af EF-traktatens artikel 81 og 82. Kommissionen har været i stand til at blive mere proaktiv og afhjælpe svagheder med hensyn til konkurrenceevnen i nøglesektorer i økonomien på en fokuseret måde.
42. EU's konkurrenceregler er i vid ustrækning blevet "*gældende lovgivning*" for hele EU. Samarbejdet i ECN har bidraget til at sikre en ensartet anvendelse af disse regler. Netværket er en innovativ styringsmodel for Kommissionens og medlemsstaternes myndigheders gennemførelse af Fællesskabets lovgivning.
43. På et begrænset antal områder²⁰ belyser denne rapport aspekter, som fortjener en yderligere evaluering, men lader det spørgsmål stå åbent, om det er nødvendigt at foretage nogen ændringer af eksisterende regler eller praksis. Den vil tjene som grundlag for Kommissionens vurdering af, om det fremover til være hensigtsmæssigt at tage yderligere politiske initiativer.

²⁰ Se afsnit 12, 16, 18, 22, 27, 32, 33, 35, 36 og 40.